

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE RS BORUTA PAHORJA ZA TELEVIZIJO SLOVENIJA

22. december 2008

RAJKO GERIČ: Spoštovane gledalke, cenjeni gledalci, lepo pozdravljeni na Televiziji Slovenija, kjer nocoj gostimo politika, ki se je kljub zmagi na volitvah odrekel stotim dnevom miru - tudi medijskega. Lepo pozdravljeni, gospod predsednik Vlade Republike Slovenije, Borut Pahor.

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Dober večer.

RAJKO GERIČ: Gospod Pahor, zdi se, da bi kljub temu, da ste se odrekli temu miru, včasih potrebovali malo več časa, malo več miru za sprejemanje odločitev, pa vas dogodki prehitavajo.

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Ja, to je res. Mi smo prevzeli vodenje vlade v času, ko se najavlja huda finančna in gospodarska kriza, ki prihaja k nam iz zunanjega sveta. Zato ni kriva slaba politika prejšnje vlade, ampak okoliščine, ki so močnejše od nas. Te terjajo, ne samo prilagajanje, tem okoliščinam, ampak tudi neko, rekel bi, slovensko iznajdljivost, da ne čakamo na recepte od zunaj, ampak poiščemo prave rešitve, ki so primerne za slovensko prihodnost. In te tudi vneto iščemo. Seveda, v tem zgoščenem času treh tednov ni bilo mogoče opraviti vsega, kar smo želeli, vendar pa moram reči, da razen fizične omejitve časa - dan ima samo 24 ur, teden pa sedem dni - ni bilo drugih omejitev, da ne bi storili vse, kar je bilo v naši moči.

RAJKO GERIČ: No, prav zaradi iskanja receptov, smo se prilagodili tudi mi. Ta pogovor namreč snemava pred današnjo izredno sejo državnega zbora, kjer boste predstavili gospodarske ukrepe, vaše nove vlade. Kakšno razpravo pričakujete? Najbrž bo dolga, naporna? Precej očitkov leti s strani opozicije, da so ti ukrepi premalo obsežni, nezadostni.

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Gre za volumen 800 milijonov evrov. To je po našem mnenju zdaj še javno-finančno vzdržno, kar je za politiko vlade ključno v prihodnosti. Ti ukrepi so namenjeni temu, da omogočimo gospodarstvu, ki se bo znašlo v nekih kriznih situacijah, da uspe prebroditi to krizo s čim manj poškodbami. Želimo omogočiti konkurenčno okolje, kjer bo zdravi del gospodarstva, ki mu bomo še posebej pomagali, uspel ohraniti svojo izvozno kondicijo. Želimo pomagati tudi podjetjem, ki so se znašla v težavah, pa imajo mogoče manj razvojnega potenciala, vendar dovolj, da lahko upravičeno domnevamo, da bodo z državno pomočjo razvile ta razvojni potencial in tudi po koncu krize uspešno konkurirale na domačih in tujih trgih. In imamo tudi podjetja, ki pravzaprav niso samo žrtev finančne in gospodarske krize, ki nimajo razvojnih konceptov in za katere lahko upravičeno domnevamo, da bi državna pomoč pomenila samo metanje denarja davkoplačevalcev v vrečo brez dna. Tam smo se odločili, da bomo pomagali tistim, ki bodo službo izgubili. Pomagali jim bomo s tem, da bodo imeli možnost prezaposlitve, z aktivno politiko zaposlovanja bomo poskušali v naslednjih mesecih reševati ta problem. Subvencioniranje krajšega delovnega časa je eden od pomembnejših ukrepov. To pomeni, da se je vlada odločila, da je za prihodnje leto, ki bo zelo zahtevno leto, držanje delovnih mest eden od ključnih vzvodov, s katerimi bomo poskušali prebroditi to krizo.

RAJKO GERIČ: H konkretnim gospodarskim ukrepom se bova seveda še vrnila. Vseeno pa dovolite, da najprej začneva z najbolj aktualno zunanje-politično temo - to je, seveda, odnos Slovenije in Hrvaške. Vsi vemo, da je Slovenija nastopila zelo odločno, v petek zaustavila napredovanje Hrvaške in preprečila odpiranje oziroma zapiranje pogajalskih izhodišč oziroma poglavij. Zakaj je do tako močnega konflikta, ki ga Hrvati predstavljajo kot nekaj nepredstavljivega v Evropski uniji, prišlo po vašem mnenju?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: No, Republika Hrvaška ne bi smela biti tako zelo presenečena nad našim ravnanjem. Ko je bila predpristopna konferenca konec oktobra, je prejšnja vlada premiera Janše ravnala enako. Morda se spomnite mojega inavguralnega govora ob izvolitvi za predsednika vlade, ko sem dejal, da jaz to odločitev slovenske vlade in premiera Janše podpiram. Takrat niti domača, niti mednarodna javnost, na ta, sicer, zelo kratek del mojega govora, ni bila pozorna. Vendar je bilo takrat dano pomembno sporočilo. Če so okoliščine zavoljo katerih Slovenija takrat ni morala ravnati drugače, kot dati zadržek, potem bo tudi naslednja vlada ravnala enako. Tudi sicer je bilo vprašanje odnosov med Slovenijo in Hrvaško zelo v senci dogodkov, ki so bili povezani z oblikovanjem nove vlade. To je bilo, do neke mere zame privilegij, ker sva se lahko s premierom Janšo o tem pogovarjala več in izdatneje, pa nas ni nihče zelo veliko spraševal kakšni so najini dogovori in dogovori znotraj nastajajoče koalicije. Jaz sem si zelo prizadeval - v času, ko je prišlo do te tranzicije, med obema vladama - da bi poiskali rešitev do medvladne konference zdaj decembra. Vendar pa je na koncu, bi rekel, zmanjkalo časa. Ko sem bil v Bruslju na obisku - mojem prvem uradnem obisku - sem takrat dejal, da zmanjkuje časa, vendar me takrat nihče ni resno vzel. Ne evropska stran, ne hrvaška. Hočem povedati, da mi nismo mogli ravnati drugače, kot je ravnala prejšnja vlada. Okoliščine se niso v ničemer spremenile. Hrvaška stran, ki je dokumentacijo poslala Evropski komisiji, ni sprejela zahteve prejšnje in sedanje vlade, da, bodisi očisti dokumentacijo tistih delov, ki prejudicirajo mejo, bodisi, da zavezujočo izjavo, da teh dokumentov ne bo jemala kot prejudic določitve meje na kopnem in na morju, tako v pogajanjih z Evropsko unijo, kot kasneje, v primeru arbitraže.

RAJKO GERIČ: Vsi se še spominjamo izjave, takrat še zunanjega ministra Rupla, ki je opozoril Hrvaško in dejal, da to lahko rešimo na ravni veleposlanikov v nekaj urah, če Hrvatje to dokumentacijo umaknejo. Vtis javnosti pa se je pojavil - tudi evropske javnosti - da s tem problemom ni bila dovolj dobro seznanjena. Mediji smo kar nekaj časa čakali tudi na te zemljevide, ki jih lahko zdaj pokažemo, kot nesporen dokaz, če temu tako rečemo, kjer so vrisane meje, ki zagotovo prejudicirajo mejo ali pa ogrožajo slovenski nacionalni interes.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Do neke mere imate prav. Tudi ko smo poskušali v zadnjih dneh obvestiti - bodisi neposredno predsednika Barroso, visokega predstavnika Solano, druge visoke predstavnike, nenazadnje tudi komisarja Rehna, na problem - sem tam naletel na nerazumevanje globine problema. Niso bili dobro seznanjeni zakaj ima Slovenija tako velik pomislek glede tega vprašanja. Šele sedaj so vzpostavljeni pravi pogoji zato, da se vplivni krogi v evropski politiki začenjajo ukvarjati z vprašanjem zakaj je Slovenija tokrat ravnala tako dosledno. Imamo veliko priložnost, da sedaj dokumentacijo, ki je urejena in danes bo z instrukcijo zunanjega ministra šla na vsa veleposlaništva - ne samo to, vsa veleposlaništva so naprošena, da obvestijo o tej dokumentaciji tudi medije v svojih državah.

RAJKO GERIČ: Ali se vam zdi, da je vseeno prepozno, da je bila ta zadeva premalo in preslabo skomunicirana z naše strani, da bi prej prepričali evropske partnerje, da bi bili bolj naši zavezniki? In da ne bi bil v javnosti ali pa v Evropski uniji, nekako občutek, da imamo manj prijateljev, kot Hrvaška.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Veste, tako vam bom rekel. Ko smo se v zadnjem tednu pred koncem medvladne konference prejšnji teden, pogovarjali preko francoskega predsedstva s hrvaško stranjo, je obstajala možnost, da bi bil na koncu sprejet slovenski predlog pisma. V tem

primeru tega problema sploh ne bi bilo. Takrat so bila preveč optimistična pričakovanja, da bomo do te rešitve vendarle prišli. Kakor hitro se je v ponedeljek prejšnji teden - torej cel teden pred koncem medvladne konference - po najinem telefonskem pogovoru s premierom Sanaderjem pokazalo, da rešitve ne bo, je takoj prišlo do navodil zunanjem ministrstvu, da to dokumentacijo pripravi. Ta dokumentacija je očitno pomenila presenečenje, tudi za hrvaško stran, zlasti pa za naše sogovornike v Evropski uniji. Niso pričakovali, da imamo tako urejeno dokumentacijo. Od poglavja do poglavja kažemo kje natančno dokumenti Hrvaške, ki so bili posredovani Evropski komisiji, prejudicirajo meje. Vključno z zemljevidi, ki sicer niso formalno priloženi dokumentaciji, se pa dokumentacija nanje referira. To je sedaj vse v rokah odgovornih politikov, v nekaj dneh bo tudi v rokah najbolj vplivnih svetovnih medijev in jaz mislim, da se bo v tem smislu stvar umirila tako, kot pričakujem. Znova bo dobila besedo najprej politika - pričakujem skorajšnje srečanje s predsednikom Sanaderjem in potem bo znova dobila vlogo diplomacija.

RAJKO GERIČ: No, saj ravno o teh dokazih govorimo. Mi smo v naših Odmevih gostili hrvaškega zunanjega ministra Jandrokovića, ki je še v četrtek - torej dan pred tem, ko je bilo že znano, da blokada bo - zatrjeval, da nima pojma, če poenostavim, o čem Slovenci govorijo.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Glejte, hrvaška stran je posredovala Evropski komisiji 40.000 strani gradiva. Jaz nimam mandata, da bi rekel nekaj tako predrznega, da zunanji minister morda ni bil o vsem obveščen. Prav mogoče pa je, da ni šel tako detajlno skozi to dokumentacijo, kot je šla pravna služba našega zunanjega ministrstva, ki jo moram zelo pohvaliti. Zlasti misija, ki jo vodi naš veleposlanik v Bruslju Igor Senčar, ki zelo predano opravlja svoje delo in je bil ves čas zelo pozoren na to, kar se dogaja. Moram izraziti pohvalo na račun obeh služb zato, ker sta v tem času odigrali izredno pomembno vlogo, ki je - kot so mi rekli po zapletu v petek moji sogovorniki, bodisi neposredno ali po telefonu - da se ne dogaja pogosto, da slovenska politika odigra neko politično akcijo tako, da dobivajo, in horizontalno in vertikalno, enake informacije. Tokrat so jih dobili. Sedaj so pozorni ta problem. Jaz sem jim tudi povedal kaj pričakujemo v naslednjem koraku in so glede tega dobro obveščeni. Voditeljem držav bo šlo tudi posebno pismo, dobili bodo tudi širšo razlago naših ambasadorjev, tako da je zdaj zelo pomembno, da slovenska politika natančno ve, kaj hočemo doseči po tem zapletu. Ta ni tako zelo hud kot se zdi, če bo Hrvaška pripravila neko primerno rešitev. Naj še enkrat povem, da kasneje ne bi pozabil - slovenska vlada bi lahko - če bi napačno ocenili, da je sedaj zavoljo ekonomskih problemov potrebno umakniti v senco pozornosti javnosti urejanje odnosov s Hrvaško - dala zeleno luč za odprtje poglavij. Vendar ne bi bilo dolgo časa, ko bi, bodisi opozicija v državnem zboru, bodisi civilna družba, vprašala vlado zakaj je opustila dolžna ravnanja in ni zaščitila slovenskih nacionalnih interesov. In naj ugibam, kje bi se vsa stvar končala? Pri referendumu! Referendum, ki mu jaz nasprotujem, pa bi zastrupil odnose med državama. Zdaj imamo res opravka z zapletom, toda ta je s politično voljo rešljiv, medtem, ko v primeru referendumu, lahko samo ugibava, kakšen bi bil rezultat. Imeli bi primer, ko eno leto, v primeru pozitivnega izida referendumu, slovenska vlada ne bi smela storiti nič v zvezi z odnosi s Hrvaško, tudi v luči Evropske unije ne. Takrat pa si lahko predstavljate, kakšno tenzijo bi to pomenilo med dvema sosednjima državama.

RAJKO GERIČ: Zagotovo, saj moje bistveno vprašanje je bilo res v tej smeri. Zakaj ta zadeva ni bila dovolj dobro predstavljena evropskim partnerjem? Za Hrvate, za hrvaško stran zanesljivo lahko domnevamo, da vedo kaj so poslali v Bruselj. Zdi se mi, da je bil večji problem Evropejcem oziroma tistim, ki zdaj s skepsjo gledajo na to naše trdo ravnanje. Kako njih prepričati, kako pomembna je tista črta sredi Piranskega zaliva, ki je, ki je določena v večini oziroma zarisana v večini zemljevidov, ki jih Hrvaška sprejema po letu '91 ali pa po letu 2000.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Ampak jaz vidim do kakšne spremembe prihaja v teh dneh, v percepciji voditeljev držav Evropske unije, po naši odločitvi, da damo rdečo luč.

RAJKO GERIČ: Govorim, recimo, o izjavi Kouchnerja, ki govori, zakaj takšen spor zaradi petindvajsetih kilometrov meje.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Za nas je pomemben vsak cm.

RAJKO GERIČ: Tako...

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Drugič. Domnevalo se je - to je bila verjetno domneva tudi hrvaške vlade - da bo sprememba oblasti... To je bila nenazadnje tudi domneva Evropske komisije. Ne vem, če se javnost spomni enega od sporočil kmalu po volitvah, da pričakujejo od nove vlade več fleksibilnosti. Poslušajte, mi smo lahko fleksibilni, vendar pa ta nova vlada, zavoljo pričakovanj Evropske unije, ne bo opustila ravnanj, zavoljo katerih moramo mi zaščititi naše nacionalne interese. In kaj je bolj pomembnega od vprašanja določitve meje? Veste, ko se govori o evropskem duhu, se ne govori o tem, da meje niso več pomembne. Meje so bolj prehodne. S schengenom so fizično odpravljene, ampak meje med državami so, meje določajo našo suverenost. Mi smo članica Evropske unije, ampak mi moramo natančno vedeti kje so meje naše suverenosti, tudi v odnosu do sosedov. Nenazadnje Hrvaška nima odprtih mejnih vprašanj samo s Slovenijo. Ima odprta mejna vprašanja tudi z Bosno in Hercegovino in s Srbijo. No, da se vrneva nazaj. Jaz sem včeraj in predvčerajšnjim imel zaseben obisk v tujini pri dveh voditeljih sosednje države. Videl sem lahko, kako zelo je ta zaplet pri njih odprl radovednost, zakaj je do tega sploh prišlo in zakaj so bolj prisluhnili slovenskim argumentom. Ne pravim, da so jih v celoti sprejeli, ampak bistveno bolj so jim prisluhnili. Sedaj imamo izjemno priložnost, da našim evropskim prijateljem povemo zakaj gre. Vi ste rekli, zakaj se doslej nismo potrudili?

RAJKO GERIČ: No, tak je bil občutek. Dejansko je tudi na podlagi izjav...

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Naj vam povem zelo odkrito. Pričakovali so, da bo na koncu vlada iz vrste razlogov preprosto popustila in da se bo, iz vrste okoliščin - pritiskov Evropske unije, ki je, seveda, bil, Evropska unija si želi imeti čim manj problemov...

RAJKO GERIČ: Čim manj problemov....

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Francosko predsedstvo, ki je predsedstvo velike države, si je želelo, da bi ob vseh problemih, ki jih ima uspešno končalo medvladno konferenco za Hrvaško. In seveda, je bila tukaj neka odločna politika Slovenije nekoliko napoti. Vendar, dokler obstaja pravilo - mislim, da je pravilno - da brez zadnjega člana med sedemindvajsetimi državami, ne more biti trdne verige, vse dotlej bo Slovenija izkoriščala to pravilo sebi v prid. Dokler mi ne bomo primerno rešili tega vprašanja tako, da bomo lahko brez zadrege pričakovali rešitev tudi pred mednarodnim arbitražnim telesom glede določitve meje - če se bomo za to pot odločili - vse dotlej tega zapleta ne bomo rešili. Jaz sem pripravljen skupaj z vlado in skupaj z državnim zborom - ker razumem, da imamo glede tega sedaj konsenz, kar je zelo pomembno. Brez tega konsenza parlamentarnih strank, bi bilo ravnanje vlade lahko zelo spolzko.

RAJKO GERIČ: Ravno na to sem želel omeniti - da ste dobili konsenz celotne slovenske politike in, konec koncev, tudi vrha države - tudi predsednik Republike Slovenije Danilo Türk vas je podprl. To je, seveda, zelo pomembno. Po drugi strani pa se zadaj slišijo tudi nekateri zelo močni glasovi, ki pa izražajo močno skepso. Dovolite samo, da citiram kaj je zapisal Franco Juri: »Borut Pahor in naša levosredinska vlada, sta, žal, v enem samem mesecu Slovenijo pripeljala do najnižje točke mednarodnega ugleda, vse nas pa spremenila v ujetnike nacionalizma in Ruplovega uživanja.« Tudi Aurelio Juri, vaš naslednik v Bruslju kot evropski poslanec, ima zelo kritično mnenje do tega stališča Slovenije.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Najprej. Ko bo konsenz slovenske politike prišel tako daleč, da bi se z njim strinjal tudi moj prijatelj Aurelio Juri - to res ne smemo pričakovati - glede Hrvaške. Vedno sva imela različne poglede in tokrat sva ostala dosledna vsak sebi. Drugič. Ugled Slovenije nič ne trpi, sedaj ima Slovenija veliko priložnost, in mi jo bomo tudi s pridom izkoristili, da

zelo jasno povemo, zakaj smo to storili. Naši sogovorniki vedo, da Slovenija v teh časih, ko se vlada osredotoča na reševanje gospodarske krize, ne bi vstopila v en zaplet, ne da bi za to imela zelo pomembne razloge. Tako, da jaz razumem tudi drugačne poglede od teh, ki veljajo za konsenz slovenske politike. Vendar pa mislim, da je bila ta reakcija Slovenije neizogibna, bila je konsekvantno nadaljevanje odločitve prejšnje vlade - okoliščine se niso spremenile. Če bi slovenska vlada sedaj opustila to ravnanje - še enkrat povem, to se mi zdi zelo pomembno, tudi politično - bi slej ko prej, prišlo do upravičenega vprašanja, zakaj smo to storili. Prišlo bi do zgoščanja napetosti v slovenski domači politiki, do nezaupanja v avtoriteto vlade.

RAJKO GERIČ: Do referendumu ali pa do interpelacije.

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Interpelacija me toliko, sama po sebi, ne skrbi, skrbi pa me referendum. Referendum pa bi se verjetno zgodil in ta bi za eno leto Slovenijo dejansko potisnil v pogajalski kot. Še eno stvar sva pozabila omeniti; slovenska vlada se je kmalu po svoji izvolitvi odločila, da pošlje v državni zbor akt o ratifikaciji sporazuma iz Bukarešte, ki omogoča Hrvaški, da postane polnopravna članica zveze NATO. To smo storili brez oklevanja. Jaz sem vladi takoj po izvolitvi predlagal - vedoč, da se utegne zgoditi zaplet zaradi Evropske unije - da to storimo. Ne glede na to, da je prejšnja vlada imela nekaj upravičenih pomislekov, ki so bili predvsem povezani - kot mi je povedal predsednik vlade Janša - s časom pred volitvami. Vedeti morate, namreč, da bo državni zbor o tem vprašanju odločal bržkone z dvotretjinsko večino in prav lahko bi se nejevolja zaradi neurejanja odnosov s Hrvaško, preselila v premalo glasov v državnem zboru za podporo takemu sporazumu. To si Slovenija, skorajda, ne sme privoščiti, ker bi potem pokazala, da gre za nek generalni odnos do Hrvaške, ki je neprijazen, kar pa ni res. Mi si želimo s Hrvaško dobrososedstva, tako kot z vsemi drugimi državami. Če in ko bomo v januarju ratificirali akt iz Bukarešte in bo Hrvaška tudi z naše strani dobila zeleno luč, da postane polnopravna članica zveze NATO in se v aprilu, že kot članica, udeleži vrha zveze NATO, bo to še dokaz več, ne samo Hrvaški, ampak tudi mednarodni skupnosti, da pri slovenskem ravnanju do naše sosede ne gre za kaprico, ampak gre za neko načelno politiko.

RAJKO GERIČ: Komisar za širitev Olli Rehn je dejal: »Vzemimo si čas čez božične praznike, čez Novo leto in se potem znova dogovarjamo, pogovarjamo.« Vi ste že povabili hrvaškega premiera Sanaderja na pogovor. Kdaj bo ta pogovor in zakaj je podpredsednica hrvaške vlade dejala, da se bosta oba premiera obeh držav sestala, ampak ne brez prisotnosti Evropske unije? Ali potrebujemo nekega učitelja, ki bo učencem povedal, kako se pogovarja ali bomo to storili sami?

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Glejte, zdaj, ne bi rekel nič, kar bi lahko ogrozilo reševanje zapleta, pa vendarle naj rečem dve stvari. Najprej, jaz sem zelo iskreno povabil predsednika Sanaderja, da obišče Slovenijo in da se kot premiera dveh sosednjih držav pogovoriva o poti, po kateri bova rešila zaplet, ki bo omogočal, da Hrvaška nadaljuje pot v Evropsko unijo. Tukaj imam neko zamisel, do nje smo prišli skupaj s sodelavci, in rad bi jo predstavil premierju. Čas teče. Seveda je mogoče sedaj preživet božično-novoletne praznike, tudi brez takega pogovora. Vendar morate vedeti, da bo nova medvladna konferenca, pod vodstvom češkega predsedstva, že konec februarja. In ne bi se rad znašel v podobni situaciji kot smo se znašli v decembru, ko se je čas za neko primerno rešitev na koncu iztekel. Zato jaz nič ne oklevam in predlagam, da se srečamo čim prej. Kdaj, je odvisno od hrvaške strani. Omenili ste, da je hrvaška stran predlagala, da je navzoč tudi predstavnik Evropske unije. Ko predsednik vlade Sanader govori o presedanu, ki da se je prvič zgodil, pozablja, da je enako ravnala že naša prejšnja vlada in da smo mi samo dosledno ravnali enako. Drugič, pozablja, da, ko govori o presedanih - še nikoli doslej v primeru takih zapletov in v procesu pogajanj v zadnjih 15-ih letih - je bilo takih primerov nešteto. Nikoli Evropska unija ni povabila na pogovor članico, ki je imela težave s kandidatko, skupaj s kandidatko. Recimo, naj povem primer. Ko se je Evropska unija odločala o podpisu sporazuma s Srbijo nedavno, je imela zadržke Nizozemska. Takrat ni prišlo do trilateralnega srečanja Evropska unija, Nizozemska, Srbija, ampak je prišlo do dvostranskega srečanja Nizozemska - vrh Evropske unije, kjer so bili potem sčasoma zadržki odpravljeni. Bom tako povedal: če hrvaška stran iz

srečanja z menoj ne bo delala prestižnih problemov, potem zame protokolarne zadeve, ki so lahko tudi politične, ne bodo igrale bistvene vloge. Dajmo se pogovarjat, da najdemo rešitev. Če pa bodo naši vzhodni sosede iz tega vprašanja delali nek prestiž, protokol, potem se bo primerno odzvala tudi slovenska stran. Jaz sem zaenkrat naklonjen temu, da pride do srečanja, ki lahko koristi razpletu.

RAJKO GERIČ: Govorim zato, ker takšne izjave se znova slišijo kot neko pogojevanje. Tudi Hrvaška je v času teh intenzivnih pogovorov, tega zadnjega tedna, ves čas govorila: mi smo, seveda, pripravljeni podpisati zavezujočo izjavo, niso pa sledili našim zahtevam.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Kar je paradoksalno...

RAJKO GERIČ: Mi smo se, seveda, pripravljeni sestati, ampak - in ta ampak je najbrž tudi iz simbolnega pomena pomemben - ali vi, kot predsednik vlade Republike Slovenije greste na sestanek s predsednikom vlade Republike Hrvaške, ali potrebujemo mi nekoga tretjega?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Jaz bom ravnal tudi v zunanji politiki - čeprav moram biti tam seveda nekoliko doslednejši glede obnašanja - tako kot v domači politiki. Ko želim rešiti problem, nikoli ne postavim kot oviro protokol ali pa prestiž. Če želim rešiti problem sem pripravljen iti tudi k tistemu, ki ima problem z menoj, ne jaz z njim. Tako bom ravnal tudi v tem primeru. Razen, če neko obnašanje sosednje strani ne bo zbuvalo nekih zadržkov, ki nas bodo vodili do tega, da smo tudi mi zelo formalni. Rad bi opozoril na to, in nič več, da se mi zdi ta odgovor hrvaške strani, da bi se srečali trilateralno paradoksalen. Zakaj? Hrvaška nam oporeka, da dvostransko vprašanje mešamo z vprašanjem vstopanja nje v Evropsko unijo - sedaj pa predlagajo ravno to. Ne samo, da je to dejansko brez presedana v praksi doslej, ampak predlagajo, da se neko vprašanje, ki ga mi zdaj želimo dejansko - vsaj v začetku - urediti bilateralno, sedaj poveže z reševanjem v okviru Evropske unije. No, kakor koli, jaz sem odprt za različne iniciative. O vseh modalitetah teh iniciativ se bom pogovarjal, ne samo s svojimi neposrednimi svetovalci - omenili ste dr. Rupla, tudi z njim - in, seveda, z neposredno s predsedniki vseh parlamentarnih strank, in tudi s predsednikom republike.

RAJKO GERIČ: Po sestanku vseh predsednikov parlamentarnih strank, stališču predsednika države imate tudi zožena pogajalska izhodišča. Nekega velikega manevrskega prostora za odstopanje od tega, kar je pravilno slovensko stališče za ščitenje nacionalnega interesa, niti nimamo. Hrvati morajo narediti korak nazaj.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Ga tudi ne potrebujemo. Republika Hrvaška ima dve možnosti: ali očisti dokumentacijo tistih spornih listin, ukrepov ali pravnih norm, ki prejudicirajo določitev meje, ali pa sprejmejo zavezujočo izjavo. Mi smo predlagali izmenjavo pisem med francoskim predsedstvom in predsednikom vlade, v katerem se zavežejo, da dokumentacija, ki je bila posredovana Evropski komisiji, ne more prejudicirati meje - ne v luči pogajanj z Evropsko unijo, ne v luči morebitnega posredovanja tretjega. Torej, kaj je za nas bistveno? Za nas je bistveno, da pridemo do ugotovitvenega sklepa, da je izhodišče za določitev meje, stanje na dan 25.6. '91. Hrvaška pa je v teh šestnajstih, sedemnajstih letih, povlekla celo vrsto potez, ki so to mejo dejansko določili kot končno mejo. Recimo, če vzameva za primer mejniprehod Sečovlje. Jaz se spomnim, da je leta, mislim, da '91 ali '92, takratni predsednik vlade poslal hrvaškemu premierju pismo, v katerem ga je opozoril, da gradnja tiste mobilne postaje ne more predstavljati prejedica določitve meje. In s hrvaške strani je takratni premier odpisal, da gre za začasno rešitev. Če pa zdaj pogledate dokumentacijo, ki je poslana Evropski uniji...

RAJKO GERIČ: V katastru je navedena kot mejni prehod.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: To ste videli, da je navedena kot končna določena točka mejnega prehoda. Tudi, ko se omenja občine, kjer ima Hrvaška suvereno oblast, boste videli tri

zaselke na južni strani Dragonje. Slovenska oblast se v tem času - vsaj kolikor je meni znano, ni, ali pa ne toliko - odločala o tem, da bi z nekimi ravnarji prejudicirala določitev meje, Hrvaška pa. Poglejte, mi ne moremo mižat pred tem dejstvom. Če bi slovenska vlada decembra dala zeleno luč za odprtje nekaterih in zaprtje drugih poglavij, bi, v bistvu, rekla: »Ker molčimo, pritrđimo«. To pa ne bi odpravilo problema - ker bi se na koncu končal z referendumom - ampak bi ga zaostriło. Tako, da jemljimo vse skupaj, kar se dogaja v teh dneh - ne glede na povišan ton temperamenta in čustev na obeh, zlasti na hrvaški strani - kot eno priložnost, da se stvari uredijo tako kot je treba.

RAJKO GERIČ: Ampak dejstvo je - tudi če pogledamo v preteklost - so bili ti odnosi s Hrvaško precej zapleteni. Precej je bilo enostranskih dejanj, predvsem s strani Hrvaške, Doslej je Slovenija res odločno in dokončno ukrepala takorekoč trikrat: ob graditvi jezua v Hotizi je - takrat še Janševa vlada - dobesečno vzela bager in razkopala cesto, ki so jo Hrvati gradili proti slovenski vasi. Potem je bilo zelo odločno in uspešno zastopanje tega stališča v primeru ekološko-ribolovne cone in pa zdaj, ko ne dovolimo, da se pojavijo zemljevidi z vrisanimi mejami.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Ko ste omenjali ZERC - zaščitno ekološko ribolovno cono, naj povem - ker sem to stvar na svoj način pomagal reševati tudi kot še poslanec in podpredsednik komisije Evropskega parlamenta za Hrvaško - da je to eden od primerov, ko se slovenska stran čisto do konca ne more zanest na besedo, ki jo da hrvaška stran. Oni so v zapisniku iz marca pred nekaj leti - mislim, da je šlo za leto 2006 - potrdili na trilateralnem srečanju, da njihova odločitev v saboru, ne bo dokončna, dokler se z njim ne bodo strinjale tudi države Evropske unije. Pa vendarle je prišlo do implementacije te odločitve, takorekoč tik po volitvah na Hrvaškem. Dejstvo, da so podpisali nek zapisnik, ki so mu potem oponirali njegovo pravno veljavnost, dejstvo, da je bilo to notificirano v sklepah Evropskega sveta, ni bilo dovolj, da bi Hrvaška samoumevno razumela, da mora razveljaviti svojo odločitev. Zato je bil potreben velik pritisk, tudi Evropskega parlamenta - jaz sem bil sam del tega pritiska na Hrvaško - kar ni bilo vselej lahko. Hannes Swoboda, poročevalec Evropskega parlamenta, prihaja iz Socialnodemokratske stranke, je moj osebni prijatelj, vendar pa sva se na Hrvaški vedno razšla.

RAJKO GERIČ: Ker je tudi veliki prijatelj Hrvaške...

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Jaz sem pa, seveda, poklican za to, da ščitim slovenske interese. Tako, da ZERC, ki ste ga menjali, je dober primer tega, da moramo zdaj bit zelo pozorni na to, tudi na kakšen način bo ta stvar pravno ugotovljena, da ne bo več nobenih razhajanj čez leto ali dve, ko bomo poizkušali dokončno rešiti problem. Sedaj, slovensko politiko čaka neka načelna odločitev. Kot veste, je prišlo še pod vodstvom predsednika Janše do dogovora med parlamentarnimi strankami, da Slovenija dopušča možnost reševanja tega problema s posredovanjem tretjega. Omenjalo se je tudi sodišče v Haagu, vendar pod pogojem, da se upošteva eno od načel - načelo pravičnosti, ex aequo et bono. Razumem, da ima Hrvaška nekatere pomisleke do tega pravnega načela, ker to v primeru implementacije ščiti naš interes, glede nadzora nad Piranskim zalivom. Pa tudi glede nekaterih drugih točk, ne samo na meji na morju, kjer je seveda naš izhod na odprtem...

RAJKO GERIČ: Tudi, tudi na kopenski meji.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: ...tudi na kopenski meji. Videli bomo kaj bo sedaj naredila komisija, ki jo vodi z naše strani dr. Pogačnik. Jaz sem z njim dogovorjen za sestanek ta teden. Naša želja je, da se stvari v tej komisiji čim prej odvijajo do konca. Ta komisija bo predlagala vladama obeh držav morda eno ali več rešitev in vlade se bodo potem odločile, po kateri poti gredo naprej. Tudi, kar se tiče sporazuma iz Bleda, je popolnoma jasno - tudi po mojih pogovorih s predsednikom Janšo - da je pri vprašanju posredovanja tretjega možnost, da gremo pred sodišče v Haag, bila omenjena, vendar ni bil sklenjen noben dogovor, ki ga sedaj omenja Hrvaška stran. Tako, da ima Slovenija tukaj zelo jasno pozicijo. Sedaj smo v položaju, ko moramo

priti do nekega pravnega ali političnega akta, ki bo nesporno ugotovil - tudi v luči pogajanj Hrvaške z Evropsko unijo - da je izhodišče za končno določitev meje, 25. 6. 1991.

RAJKO GERIČ: No, in za to imate, tako rekoč, konsenz celotne slovenske politike.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Da.

RAJKO GERIČ: Predlagam, da zdaj preskočiva iz mejnega vprašanja na najbolj kritično vprašanje tega časa, to je, seveda, globalna kriza, ki se tiče tudi slovenskega gospodarstva. Temu ne moremo uiti. Sprejetih je bilo nekaj ukrepov. Paket je bil, kot sva že prej omenila, ocenjen kot nezadosten oziroma kot eden izmed prvih ukrepov, ki prihajajo morda celo že prepozno in da bodo temu zanesljivo sledili še naslednji paketi. Koliko časa bomo še čakali te pakete in koliko časa jih bomo morali delati? Kakšne so vaše ocene?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Najprej pogledjva neko sosledje dogodkov preden je nova vlada nastopila mandat. Tukaj je slovenska politika pokazala neko zrelost, na katero moramo biti dovolj ponosni. Predsedniku Janši, potem ko je prišlo do moje izvolitve v državnem zboru za predsednika vlade - še preden je bil izvoljen tudi kabinet - pravzaprav ni bilo potrebno, da bi skrbel za to kakšno dediščino bo prepustil novi oblasti. Ponudil je roko sodelovanja. Rekel je, stvari se kažejo v neki zaostreni luči v prihodnosti, jaz predlagam, da sprejmemo nekaj zakonov. Mi smo z njim sodelovali v pripravi teh dveh zakonov in zakona sta bila tudi sprejeta v medvladju. Gre za zakona, ki dajeta garancijo za 12 milijard evrov, s čimer smo preprečili, da bi domači ali tuji komitenti povlekli denar iz naših bank in praktično sesuli finančni sistem. To se ni zgodilo. Drugič, začeli smo se pogovarjati tudi o drugih ukrepih in vlada premierja Janše je poslala še dva druga zakona - sicer ne v dogovoru z nami glede ukrepov - ki smo jih mi preučili. Delno smo nekatere stvari sprejeli, kot bo danes pokazala razprava, delno pa jih nismo sprejeli. Zdaj mi smo se odločili vsega tri tedne potem, ko je vlada dobila mandat, da že posredujemo državnemu zboru paket ukrepov. Res je današnja seja državnega zbora sklicana na predlog opozicije in mene to nič ne moti. Jaz sem že povedal prestižna vprašanja so zame irelevantna, važno je, da se čim prej v državnem zboru diskutira o ukrepih, ki so potrebni zato, da premagamo gospodarsko krizo. Ko sva prej govorila o prejudicijah, omeniva še prejudeice v domači politiki. Nikoli doslej se ni zgodilo, da bi vlada, ko sprejema podzakonske akte, ki pa so seveda zelo pomembni, ker so regulirali pravila za teh 12 milijard, šla pred odbor za finance državnega zbora po mnenje. Brez udeležbe opozicije in nenazadnje tudi koalicijskih poslancev v tej razpravi ne bi sprejeli teh dveh podzakonskih aktov tako kvalitetno, kot smo jih. Tam noter je tudi - zdaj bom prvič uporabil ta izraz, kot premier in ga ne bi želel obnavljati - tako imenovana proti-tajkunska klavzula, ki onemogoča, da bi pravzaprav država servisirala podjetja tako, da bi ta denar na koncu pristal v žepih tistih, ki jim država pravzaprav zakonodajalec ni namenila tega denarja. Tako, da diskusija, ki se je vrtela okrog te klavzule pri poroštvih in pri posojilih je bila zelo pomembna, zato da smo prišli do te odločitve, ki je bila potem tudi pravno vodotesno napisana. Kaj vam hočem reči? Danes bo stekla polemična diskusija. Jaz sem rekel ni problema tudi, če bo surovo, važno, da ni žaljiva. Ni razlogov, da bi si za nazaj kazali na odgovornost, kdo je bolj kriv kdo manj. Pogledjmo kaj je zdaj treba ukrepati za naprej. To, kar bo danes sprejel državni zbor, prav gotovo ne bo zadoščalo.

RAJKO GERIČ: Gospodarstvo čaka več, krivulje padajo z dneva v dan, da časa zmanjkuje.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Zato pa tudi delamo iz dneva v dan. Glejte napovedi za prihodnje leto so dramatične. Slovenija bo imela najnižjo stopnjo gospodarske rasti po letu 1991. Štiri države, ki so naše ključne zunanje trgovinske partnerice beležijo negativno gospodarsko rast in so vse štiri že formalno v recesiji.

RAJKO GERIČ: Razglasile so jo, ja.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Tako je, dva kvartala zapored so beležili negativno rast, Slovenija še ne. Zaenkrat mi še držimo glavo nad vodo. S temi ukrepi, ki jih bomo sprejeli, bomo poskušali dodatno dati kisika gospodarstvu, da bo z okoljem, ki bo konkurenčno uspešno. Če pa se bodo pogoji na mednarodnih trgih tja, kjer zdravi del gospodarstva izvaža še slabšali, se bo ta val seveda prihodnje leto preselil v Slovenijo. Mi to tudi pričakujemo. Jaz ne bi želel reči kaj več o tem, kot sem rekel, da bo prihodnje leto dramatično. Bo prav gotovo zelo zahtevno in bo od vlade zahtevalo nadaljnjo fleksibilnost. Bi pa z vašim dovoljenjem povedal kako smo se namenili reševati te probleme. Prvič, mi smo se odločili za tako imenovani Razvojni dialog. Mi bomo začeli takoj po novem letu bilateralne pogovore z vsemi subjekti - smo že začeli z delodajalci, delojemalci, starejšimi, mladimi, ki so tako zelo zapostavljeni v teh diskusijah. Sedaj imamo ta teden pogovor z nevladnimi organizacijami - univerze in akademija bodo sedle za okroglo mizo in poskušale iz problemov, ki jih bomo imeli, narediti eno novo razvojno soglasje. Partnerstvo za razvoj - z visokimi predstavniki opozicije smo dogovorjeni, da pripravijo nek osnutek tega dokumenta. Njegova glavna naloga je, da bomo iskali politično soglasje za reforme v prihodnjem letu. Tretja stvar - Ekonomsko-socialno svet. Videli ste, da smo pred tednom dni predlagali nekoliko drugačne ukrepe od teh, ki jih danes predlagamo v državnem zboru. Zakaj? Zato, ker smo se vmes pogovarjali s socialnimi partnerji.

RAJKO GERIČ: Gospod Pahor, dovolite, da vas prekinem. Ali ni malo preveč sestankov in malo premalo konkretnih ukrepov?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Če se bomo nehali pogovarjati, se bomo slišali na ulici. To se lahko Sloveniji zgodi tako kot mnogim drugim državam. Jaz nam bi to toplo odsvetoval. Raje pravim en sestanek odveč, raje eno opravičilo odveč - bil sem deležen tudi teh kritik, da se komu odveč opravičujem - kot potem surova beseda na cesti ali surova beseda v politiki. Tako da vsi ti sestanki niso odveč. Povejte mi sedaj kako naj ravnam? Naj preprosto stopim pred javnost in povem zaposlenim v javnem sektorju, da stopnja rasti njihovih plač v prihodnjem letu ogroža javno-finančno vzdržnost in da jih bom zamrznili. Ne.

RAJKO GERIČ: Predvsem je treba sprejeti neke ukrepe.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Seveda jih je treba. Treba se je pogovarjati. Treba se je uvesti s sindikati in se z njimi pogovarjati, da bodo razumeli, da na koncu vseh koncev tudi če oni dosežejo to, da ostane pri starem, to v temeljih ogroža ne samo javne finance, ampak ogroža konkurenčnost gospodarstva. Ne more javni sektor rasti s skorajda dvo-kratno stopnjo rasti faktorja plač v primerjavi z realnim sektorjem. To ni dobro.

RAJKO GERIČ: Napoved ministra Gasparija, ki je napovedal zamrznitev plač funkcionarjem. Kako daleč v javnem sektorju bo šla ta zamrznitev zaenkrat kot prvi ukrep?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Po šestih letih, ko je dejansko javni sektor s svojo privolitvijo pomagal uvesti evro - mi smo zaradi tega izpolnili potrebne kriterije - je na koncu pričakoval, da bo na koncu vseh koncev ob visoki stopnji gospodarske rasti deležen nekega povračila za nazaj in za naprej in do tega dogovora je tudi prišlo maja letos. Tako je bil potem dosežen tudi sporazum, ki je omogočal nov plačni sistem v javnem sektorju. Jaz ne bi zdaj začel diskusijo odgovornosti za nazaj, mislim da bi bilo to popolnoma neproduktivno. Neka odločitev je bila prejeta, vendar se sedaj kaže, zlasti če pogledamo rast plač v zdravstvu za zdravnike, da ta seveda resno ogroža plačni sistem v javnem sektorju. Veste mi kot država, ki smo neposredno odgovorni za plačni sistem v javnem sektorju, ne moremo pričakovati, da bodo ljudje odpuščeni v realnem sektorju, da bodo dobivali nadomestila, da bo realni sektor trpel bom rekel tresenje zaradi finančne in gospodarske krize v svetu, javni sektor pa bo ostal neprizadet. To bo porušilo neko socialno harmonijo. Zato pravim, raje od dekreta, ki bi ga mimo sestankov - ki jih je bojda preveč - s katerim bom obvestil sindikate, da bomo prelomili socialni dogovor, se bom z njimi usedel dvakrat, trikrat, petkrat. Do dogovora mora priti.

RAJKO GERIČ: Ministrica za kulturo je za to hišo - morava tudi omeniti zavezo prejšnje vlade, ki je takrat, ko je uvrščala zaposlene na RTV v javni sektor obljubila tudi denar za plače - ministrica za kulturo je na novinarskih dnevih dejala, da denarja za plače ne bo, da ga ni. Ali lahko nekako izvzamemo zaposlene na RTV kot ljudi, ki bodo ostali brez plače, so pa v javnem sektorju - torej smo na istem nivoju kot učitelji, zdravniki, medicinske sestre in tako naprej? Izjava je precej grobo izzvenela predvsem v ušesih nas zaposlenih, ki najbrž zdaj čutimo kot neko ogrožanje.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Razumem, da ste zdaj zelo pristranski, izkoriščate ta pogovor za to, da bi se izrekel o nekaterih problemih, ki so pred nami. Direktor vaše ustanove ve, da sem ga obiskal kmalu po izvolitvi, da se nisem želel pogovarjat o nobeni drugi stvari, razen o materialnih pogojih te pomembne nacionalne institucije. Ugotovila sva kasneje, da je bilo s prejšnje vlade dejansko namenjenih nekaj sredstev za to, da bi rešili nekatere akutne finančne probleme, vendar niso imeli zakonske podlage. Mi smo o tem govorili na zadnji seji vlade neformalno pod točko razno, ko je ministrica Širca opozorila na ta problem. Neko rešitev bomo zagotovo našli. Vendar moram tudi k temu velikemu in za Slovenijo pomembnemu zavodu povedat naslednje: Na tem zavodu je zaposlenih - koliko natančno, da se ne bom zmotil...

RAJKO GERIČ: 2.136.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: ...2.136 ljudi. Glejte mi bomo poskrbeli - morda tudi z dvigom naročnine, po štirih letih verjetno ta sklep postaja neizogiben - zato da bodo ti materialni pogoji zagotovljeni. Vendar pričakujemo, tako kot od vseh drugih, da bo tudi v tej hiši narejen nek red, kjer se boste odrekli vsemu tistemu, kar ne vpliva na kvaliteto programa. Jaz mislim, da je to mogoče narediti in to pričakujem od vodstva te hiše.

RAJKO GERIČ: S tem se seveda lahko strinjam, ampak govorimo o dveh nivojih. Eno nivo je to, da smo zdaj, ko smo v javnem sektorju, dobili grožnjo, da ne bo za plače, po drugi strani pa vsi vemo, da je naročnina 11 evrov, ki je nespremenjena že štiri leta. S takšnimi sredstvi je takšen zavod nemogoče upravljat.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Torej, do nekega dogovora bo prav gotovo prišlo - ob pogoju z naše strani, da tudi vi opravite svoj del posla, da se tukaj odrečete stvarim, ki niso bistvene za kvaliteto vašega programa. Kot veste od moje izvolitve naprej nisem nikoli kakorkoli poskušal vplivati na vašo uredniško politiko in tudi ne bom. Druga stvar, čutim dolžnost - nenazadnje je to pristojnost te vlade - da zagotovimo materialne pogoje za delo te institucije. Ampak prepričan sem, da tako kot povsod drugje, obstajajo tudi rezerve tukaj, kjer se jim lahko odrečete za to, da bi šel denar v končni produkt, v kvaliteto programa. Kar se tiče zaposlenih znotraj javnega sektorja. Mi ne bomo delali diskriminacije, razen pri enem vprašanju, ki postaja aktualno in me boste prej ali slej o njem vprašal in to so sodniki.

RAJKO GERIČ: Kar preidiva na sodnike, da ne bova predolgo ostala na javnem zavodu.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Torej, poznate izrek ustavnega sodišča, veste, da se ga je potrebno držati. Minister Aleš Zalar je dobil navodila vlade za poskus ureditve tega vprašanja. Sedaj smo sredi tega poskusa in jaz ne bi dajal nobenih pričakovanj glede razpleta, mislim pa, da z dobro voljo obe strani lahko pridemo do takega razpleta. Kar se tiče plačnega sektorja, odločitev vlade je, da ostanemo pri reformi, ki jo je dosegel dr. Virant in prejšnja vlada. Mi je sedaj ne bomo rušili s tem, da bi šli v avtonomijo plačnih razredov, recimo v zdravstvu, v visokem šolstvu, v sodniški službi. Osebnostno sem jaz naklonjen k temu, da pridemo do modernizacije Zakona o javnih zavodih. Jaz mislim, da kot ena moderna družba ni potrebno, da štejemo znanstvenika enako kot nekega državnega uradnika, novinarja enako kot vojaka. Mislim, da so tukaj neke razlike, vendar pa nisem zato - to je tudi nenazadnje narava moje politike - da bi najprej nekaj zrušil, preden začnem na novo graditi. Tako da v prihodnosti lahko tukaj pričakujemo nekatere spremembe.

RAJKO GERIČ: Gospod Pahor, zdaj, ko sva že pri javnem sektorju, se po prevzemu oblasti in pričetku vladanja govori tudi veliko o kadrovskih menjavah. Javni sektor je nek bazen, kjer se je doslej vedno delil nek politični uspeh, plen - tudi vi ste to imenovali kot plen - in da bo tega zdaj konec. Kadrovski števec na straneh največje opozicijske stranke se vrti naprej, ustavil se zdaj pri številki 25. Kako gledate vi na to štetje, na to odštevanje ljudi?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: To se mi zdi simpatična stvar in jo podpiram. Moram samo pogledati ali se števec vrti pravilno. Namreč ne smemo mešati zamenjav, ki so sredi mandata in v tem primeru zagotovo lahko upravičeno govorimo o zamenjavi in izvolitvi novega človeka na mesto tistega, ki se mu je že iztekel mandat. Zdaj, če ta števec teče pravilno, potem morate kljub vsemu priznati, da spričo apetitov, ki smo jih bili vajeni od prejšnjih vlad, ne samo od zadnje, ta niti ni tako zelo visoko. Brez oklevanja naj povem, da nisem povsem zadovoljen z rezultati mojih stremljenj glede nove kadrovske politike po treh tednih. Tukaj se staro lomi z novim. Staro se zelo oklepa tega, da bi vzdržalo, novo se pa zelo težko prebija. Mi smo se zdaj odločili med drugim za t.i. KAS – Kadrovsko-akreditacijski svet. Ta svet, ki bo štel sedem ljudi, bo neka ovira na poti apetitov strank, pa tudi posameznikov, da bi vplivali na imenovanje, na razrešitev in imenovanje nadzornih svetov in uprav podjetij, ki so v večinski državni lasti.

RAJKO GERIČ: Ampak ali je že kdo šel mimo tega KAS-a? Recimo zadnje imenovanje za predsednika uprave Nove Ljubljanske banke Draška Veselinoviča, je že sprožilo neko opozorilo ZARES?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: To je zanimiv primer, ker ga je imenoval nov nadzorni svet. Finančni minister nas je opozarjal, dostikrat mene osebno in kolege na vladi, da v tej situaciji, ko imamo probleme z likvidnostjo, Nova Ljubljanska banka pa je steber nacionalne bančne sheme, mi ne moremo biti s predsednikom uprave, ki odhaja, ampak potrebujemo novega človeka. Nadzorni svet, v katerega mi nismo posegali, je opravil hearinge in se na koncu odločili za gospoda Veselinoviča. Temu nadzornemu svetu se izteče mandat mislim, da prihodnje leto. Če bo kdo menil, da ga je potrebno zamenjati, ker slabo opravlja svoje delo, bo ta nov nadzorni svet lahko imenoval tudi novega predsednika uprave. Kako se zelo staro oklepa prakse mi je dokazovalo nešteto klicev v moj kabinet, kako naj ravnajo tisti, ki se potegujejo za članstvo v nadzornih svetih ali pa tisti, ki so že v nadzornih svetih kako naj ravnajo z upravami. Na eni točki je meni bilo vsega dovolj in vsem - nekaterim neposredno preko telefonskih pogovorov, drugim pa preko primernega načina - sem izdal naslednjo instrukcijo: predsedniki nadzornih svetov, predsedniki uprav podjetij v večinski državni lasti bodo imeli v tem mandatu bistveno večjo avtonomijo, toda tudi bistveno večjo odgovornost. Povejte mi, se spomnite v zadnjih 16-ih letih, da bi kdo od članov nadzornih svetov odgovarjal s svojim premoženjem za napačne poslovne odločitve. Jaz se tega ne spomnim.

RAJKO GERIČ: Mediji se spominjamo, da smo na to velikokrat opozarjali, pa seveda nikoli nič od tega.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: No novi ali stari člani nadzornih svetov, bodo imeli veliko večjo avtonomijo, kot so jo imeli doslej. Morda si je niti ne želijo, ker se želijo rešiti bremena odgovornosti - iz mojega kabineta ne bo prišla nobena instrukcija - vendar bodo imeli tudi veliko večjo odgovornost. Če bo kakšno podjetje, ki ga vodijo v državni lasti, zašlo v težave, pa so imeli možnost, da ne bi, bodo za to odškodninsko odgovarjali. Še nekaj naj vam povem, prihodnje leto je ključno leto za to, da tista podjetja, ki so se znašla v škripcih verjetno iz težav povlečejo tudi nove managerske ekipe. Odgovornost nadzornih svetov je, da poiščejo najboljše med najboljšimi. Naj mi nihče ne govori o naših in vaših. Zdaj rabimo sposobne managerje, ki bodo pripravljene delati za relativno nizke plače, ker bomo omejili tudi plače.

RAJKO GERIČ: Kdo bo imel željo biti v nadzornem svetu z nižjimi sejinami, ob tem, da je koalicijski partner gospod Golobič pisal pismo oziroma pogovarjala sta se po telefonu v bistvu obrnil

to vašo logiko, da je vse je na nadzornem svetu, ampak je dejal: »Ne takšne zadeve morajo biti koalicijsko usklajene.« Katera bo obveljala?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Jaz mislim, da morajo biti koalicijsko usklajena pravila ne pa imena. Pravila se počasi usklajujejo in ker še niso usklajena, se pričakuje, da bodo usklajena imena. Ampak naj vam nekaj zagotovim, ta pravila in transparentnost, bodo v začetku prihodnjega leta zagotovljena. Brez tega politika, ki sem jo najavil pred volitvami, stoji in pada. Vse drugo, ukrepi za gospodarstvo, zunanja politika, vse to je lahko predmet diskusije. Odstopanje od tega, da dobijo najboljši med najboljšimi v Sloveniji priložnost - ne glede na to ali so naši ali vaši - pa je konceptualnega pomena za uspešen preboj Slovenije v krog najbolj razvitih držav. V to sem pa prepričan. Slovencev nas je dva milijona. Mi imamo zdaj možnost odločati po dveh poteh, ena je pot za mir. Midva imava lahko kup različnih pogledov in vztrajava pri temu, da je za najin odnos pomembno to, kar je med nama različno. Imava pa tudi drugo pot, da ugotoviva, da so med nama razlike, ampak da imate vi in jaz nekatere lastnosti, ki pomembne za to, da vi dobro opravite svoje delo, jaz dobro opravim svoje delo, in da si ne posegava v avtonomijo in da gremo po tej poti. Jaz predlagam, da gremo po tej poti. Če mi v prihodnjem letu ne bomo držali skupaj, to vam pa zdele povem, če bo na eni točki ta konsenz razpadel, bomo imeli repliko Grčije, Francije in še nekaterih drugih držav, kjer je ta solidarnost skupnosti popustila in kjer je vsak človek mislil, da je nemočen pred sistemom in je šel na cesto.

RAJKO GERIČ: Ta zadeva se dobro sliši, vprašanje je ali bodo zdržali vsi, ki so okoli vas. Govori se o neki vzporedni kadrovske komisiji na vladi, govori se o nezadovoljstvu koalicijskih partnerjev.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Postavljat lojalne, ampak nesposobne ljudi, pomeni pljuvat v svojo lastno skledo. Ali moram reči še kaj več o tem?

RAJKO GERIČ: In se seveda tukaj lahko strinjava. Videli pa bomo kaj bo seveda prinesel čas in vi ste tudi res precej odločno vezali svojo besedo – kot pravite, padete ali ostanete.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Poslušajte, ne morete prihodnje leto, ki bo zelo zahtevno, reševati na ta način, da bi javnost dobila vtis, da se na vrhu politike ključni akterji, ki so odgovorni za reševanje te krize prepirajo o tem kdo bo imel večji politični plen. To je katastrofa. Ni konsenza, na svidenje! Zaenkrat še opozicija z eno potrebno konstruktivnostjo tako v zunanji kot domači politiki pomaga reševati stvari. Če bo ona ocenila, da se mi prepiramo o tem kdo bo imel večji plen, ima vso pravico, da reče stop gospodje, to pa ni več stvar, kjer bomo mi konstruktivni in potem boste videli kaj se bo zgodilo v državnem zboru. Gotovo.

RAJKO GERIČ: Še eno v bistvu simbolno vprašanje, bolj simbolno kot konec koncev proceduralno ali pa zakonsko vprašanje, je seveda vprašanje izbrisanih. Tudi tukaj se bo zanesljivo dvignilo precej prahu. Vemo, da smo bili Slovenci zaradi vprašanja izbrisanih na referendumu. Poznamo ta problem, ta problem se res vleče že dolgo časa. Kakšna je po vašem mnenju usoda tega problema in pa predvsem neko iskanje konsenza, ki ga doslej ni bilo in je vedno sprožalo ogromno, ogromno strasti.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Torej glejte, v politiki konsenza - jaz se imam za politika konsenza - moramo vedeti, da ima konsenz svoj volumen. Če poskušate prav vse dat v konsenz potem ta volumen postane prevelik in počni. Vprašanje izbrisanih po moje ni mogoče urediti s konsenzom. To bi bil napor, ki ne bi obrodil sadov in bi ogrozil potrebne konsenze na drugih točkah, recimo pri polpretekli zgodovini, ki se je bova dotaknila, če bova imela čas, če boste tako želeli. Tukaj bo vlada pripravila najprej neko temeljito informacijo, kaj se je doslej zgodilo z izbrisanimi. Z njo bo obvestila javnost, potem bo obvestila javnost in tudi parlament o tem kaj namerava storiti. In to, kar namerava storiti, je izvršiti odločbo ustavnega sodišča na primeren način. Tukaj imamo med seboj še nekatera različna mnenja. Kot veste sem bil jaz nekaj časa tudi

zagovornik ustavnega zakon. Ta ustavni zakon bi dejansko nekatere probleme rešil, vendar bi odprl nekatere druge.

RAJKO GERIČ: To rešitev je potrdilo tudi kar nekaj ustavnih pravnikov.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Problem pri izbrisanih je ta, da imate štiri pravnike in pet stališč. Imate pet politikov in šest stališč. Problem izbrisanih je, da je to pravno in politično zapleteno vprašanje. Vendar imamo izrek ustavnega sodišča in če hoče biti pravna država, moramo slediti - ne glede kaj si mi osebno mislimo o tej stvari. Jaz imam neko osebno mnenje o tem, vendar sem dolžan molčati in slediti odločbi ustavnega sodišča. Torej prišla bo novela zakona - mi vemo, da je bil zakon enkrat na referendumu že zavrnjen. Približno občutke ljudi poznamo, kaj se mi zdi ključna zadeva, ki bi lahko bila politično občutljiva, tudi pravno sporna višina odškodnin ali odškodnine sploh.

RAJKO GERIČ: Individualna obravnava.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: To mislim, da ni več sporno.

RAJKO GERIČ: Če sledimo zgolj odločbi ustavnega sodišča, gre za to, da se odločbe izdajajo ne glede na to...

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Ja, ampak še individualno. Zaenkrat smo pred pragom, ki bi onemogočal, da bi pogledali med tiste, ki bi utegnile biti sporne kolikor jaz vem. Če tukaj vem kaj narobe, se opravičujem za izjavo, za vsako stvar ne morem vedeti vse v potankosti. Sedaj ima ministrica za notranje zadeve nalogo vlade - o tem smo zadnjič govorili pod točko razno - da pripravi to informacijo ob pomoči pravosodnega ministrstva, da pripravi novelo in da odgovori na ključno vprašanje, ki smo si ga zastavili. Po mnenju nekaterih pravnikov, bi bilo napačno sploh omenjati odškodnine. Prvič, tukaj gre za zastaranje, vprašanje je kakšna je bila judikatura v preteklosti in bi sama omemba odškodnin - tudi, če bi določili pavšal - lahko bila sporna, ker bi to pomenilo, da do odškodnin sploh mora priti. Imate pa druge pravnike, ki pravijo, da izogibanje temu, da bi omenjali odškodnine lahko privede do tega, da bodo sodišča odločila v prid oškodovancev in to z zneski, ki bodo z javno-finančnega vidika precej nevzdržni. Država pa ima tudi po ustavi, to mi pravijo tudi moji pravni svetovalci, pravico, da oceni ali so upravičenci storili v tistem času, ko je bila krivica storjena res vse, da jim ne bi bila. Če to država ugotovi, lahko limitira višino odškodnin. Naj bo moj odgovor zelo jasen, kar se mene tiče bo vlada sprejela tako novelo zakona, ki bo, če bomo presodili, da je diskusija o odškodninah neizogibna nenazadnje tudi odločitev sodišč bomo potem poskušali limitirati višino in s tem nekako?

RAJKO GERIČ: Po 16-ih letih je najbrž upravičeno dvomiti, da bi bilo samo moralno zadoščenje ob tem, da država izda nek papir dovolj in bežati pred tem, da bodo tisti, ki so bili dejansko oškodovani zahtevali odškodnine?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: No, ampak, ker gremo v individualno presojo, ima mislim, da država tudi pravico ugotoviti ali so takrat sedanji upravičenci storili vse za to, da bi uredili stvari. Nekateri so, pa jim država tega takrat ni omogočila, nekateri pa niso. Jaz ne bi šel zdaj v detajle na zelo spolzek teren podrobnosti, ki so zelo pomembne. Naj torej razume javnost sedaj moje izvajanje na generalni ravni, ministrica za notranje zadeve bo veliko bolj jasna, ko bo prišla z informacijo pred javnost.

RAJKO GERIČ: Ta problem sem odprl predvsem zato, ker dejansko prihajamo v neko res težko obdobje. Leto 2009 bo najbrž res hudičevo leto, kot nekateri napovedujejo in so takšne teme, ki gre potem z emocionalnega stališča popolnoma neproduktivne.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Za politiko prihodnje leto bo zelo pomembno, da bo znala zbrati ključne probleme. Gotovo bodo gospodarske in finančne razmere v fokusu naše pozornosti. Potem bo verjetno treba razplesti tudi zadevo s sosednjo Hrvaško, zato da bi se lahko res v celoti posvetili vprašanju gospodarske krize. Mi želimo, da bi čez leto, morda čez leto in pol, če bo kriza trajala dlje, slovenska ekonomija šla močnejša in konkurenčnejša, kot je vstopila v to krizo. Mi imamo v bistvu opravka s prestrukturiranjem gospodarstva približno tako kot leta 1991 in veste kako krčevito je bilo takrat prestrukturiranje. Zdaj se bo zgodilo enako. Mi bomo šli tudi v povečanje investicijskih olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj obrtnikom in malim podjetnikom. Mi vidimo tukaj priložnost za nova delovna mesta z višjo dodano vrednostjo, kjer bi lahko prezaposlili del ljudi, ki bodo v velikih sistemih začasno ali trajno zgubili svoja delovna mesta. Naj se torej gospodarstvo zanese na to, da ima država sedaj to jasno zavedanje, da je poklicana, da pomaga. Tisto, kar je bilo še pred dvema letoma psovka - namreč vloga države v ekonomiji - sedaj postaja v bistvu nek nov »rule« -celo v srcu liberalizma, v Ameriki se predsednik Bush odloča mimo volje Kongresa. Za 17 milijard evrov pomoči, zato da bi avtomobilska industrija v Detroitu premagala to krizo. Ko se govori o nagradah in sejinah naj spomnim, predsedniki uprav teh družb so moledovali pred Kongresom, da so se pripravljene odpovedati slehernemu dolarju plače, če je Kongres pripravljen plačati potreben denar, da prebrodijo krizo. Tudi jaz sem se odrekel svoji reprezentanci. Jaz jo plačujem sam.

RAJKO GERIČ: Ampak ti predsedniki uprav ameriških podjetji so se pa na sestanke s Kongresom pripeljali z zasebnim avionom.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Zagotovo se staro lomi z novim.

RAJKO GERIČ: Vsak direktor velikega podjetja najbrž zdrži pol leta brez plače, delavci pa ne.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Tudi zato bomo šli mi v varčevalne ukrepe. Te varčevalne ukrepe so doslej najavile prav vse vlade in na koncu ni bilo nič. Tudi vlada, v kateri smo bili mi prej. Zakaj? Zato, ker vedno naletite na pravice, ki jih nekdo že uživa in mu jih poskušate vzeti. Naj povem zelo jasno kaj bo vodilo pri teh varčevalnih ukrepih. Vodilo pri teh varčevalnih ukrepih bo, da se zlasti v javnem sektorju država odpove vsemu tistemu, kar pomeni nepotrebno udobje in ugodje, ki ni pomembno za profesionalno opravljanje dela. Torej ti ukrepi bodo - mi jih bomo premlevali v začetku prihodnjega leta - prišli pred parlament, zadevali bodo politično elito, zadevali bodo gospodarsko elito, javni sektor in deloma - kolikor bo to mogoče - doseči tudi razmerja med delodajalci in delojemalci. Jaz ne govorim o zategovanju pasu, jaz mislim, da to ni najboljša politika za čas krize. Mi moramo povečat potrošnjo. Če bi se mi odločili za zategovanje pasu bi potem zdaj linearno zmanjševali vse prihodke. Nasprotno, država bo investirala prihodnje leto, mi se bomo do neke mere tudi zadolževali, ampak to bo pametno zadolževanje, ker se bomo zadolževali z investicijami. Mi ne bomo zniževali kolikor bo le mogoče neto plač, razliko med neto plačo in skrajšanim delavnikom, bo kompenzirala država. To se mi zdijo zaenkrat pametne odločitve, ki ohranjajo predvsem delovna mesta. S tem bomo tudi na en pameten način ohranjali socialni mir, ker mi bi lahko ohranili socialni mir tudi, da bi metali denar davkoplačevalcev v vrečo brez dna, tam kjer mislimo, da stvari niso dobre. Ne. Tam bodo zaposleni izgubili službe in nam ni potrebno posebej govoriti v kakšnih stiskah se bodo prihodnje leto znašli ljudje. Mi jim bomo pomagali kolikor se da in ohranjali socialni mir. Ampak zato pa morajo ljudi najprej videti pri nas, da smo se pripravljene odreči nekemu udobju in ugodju. Boste videli, da bomo tukaj bolj dosledni kot javnost pričakuje.

RAJKO GERIČ: Predsednik države Danilo Türk je v zadnjem intervjuju dejal, da od vlade pričakuje, da mu pove na kakšen način bo odslej najemal avione. Najbrž se strinjava, da je bil tisti najem res predrag?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Seveda, kot rečeno, tudi tukaj se lomijo neka stara obnašanja s potrebo po novem. Poglejte, ko naš predsednik potuje v tujino si ne moremo

privoščiti, da bi potoval na način, ki bi na nek način zniževal raven njegove časti. Če gre na uradni obisk potem verjetno znotraj Evrope ne bo potoval z redno linijo. Ne samo zato, ker ta lahko zamuja ali kaj drugega, ampak se pa pričakuje, da predsednik pride tja z linijo države. Lahko pa je seveda to letalo cenejše kot je bilo morda tisto, ki je bilo sposojeno. Tukaj pridemo tudi do problema Falcona, tega nesrečnega problema, ki bo pristal, brez naše volje brniškem letališču.

RAJKO GERIČ: Kdaj dobimo sokola?

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Vsi se hecajo kdo bo prvi, ki bo šel k njemu in požrl bes javnosti. Če bo treba, bom to storil jaz. Kdo pa je dolžan v državi biti kriv za vse, kot predsednik vlade? Torej, Falcon bo pristal brez naše volje, mi bomo dobili neko informacijo, ki jo vlada že pripravlja o tem ali so in katere rešitve so ustrezne. Nekaj možnosti imamo, ena izmed njim zaenkrat najbolj mikavna, je ta, da bi z umestitvijo Falcona v floto Adrie Airways dokapitalizirali Adrio Airways. Tako bi imela Adria na voljo še eno letalo, ki bi lahko bilo na voljo za posebne primere, tudi za državniške obiske - ampak samo za državniške obiske. Jaz sem zadnja štiri leta vsaj dvakrat na teden letel v Bruselj in nazaj ali v kakšne druge prestolnice. Zame ni noben problem čakati na letališču, se peljati z redno linijo in tudi se vrniti. Ko imate obiske v tujini in so uradne narave, je problem s časom. Zdaj vi lahko greste naprej in pridete dan kasneje. Tudi ob sobotah in nedeljah zdajle delamo po svojih najboljših močeh in jaz se ne bojim pri ljudeh, ki delajo okrog mene, da se bo kdo pritožil, da mu skrajšujem delovni čas, ampak se bojim, da bo enkrat potrkal na moja vrata delovni inšpektor in rekel oprostite predsednik mislim, da svoje ljudi matrate preveč, ker dejansko delamo non-stop. Hočem vam reči, da je čas zdaj postal zelo pomemben faktor.

RAJKO GERIČ: In čas je denar. Tudi sami ste nekako začudili, konec koncev tudi javnost, novinarje, ko ste dejali, da za reprezentanco predsednik vlade Republike Slovenije ne bo porabil nič javnega denarja.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Tako je.

RAJKO GERIČ: Pa še vztrajate na tem, da ko nekoga povabite na kavo, ko greste na kosilo, ko greste, plačate iz svojega žepa? To zadevo si je namreč malce težko predstavljati.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Vi boste imeli dokaze in vem, da nihče od novinarjev ne bo šel mimo skušnjave, da bo prišel po dokaze, da od nastopa moje funkcije, nisem potrošil niti enega evra za reprezentanco doma. Niti enega evra, vse sem plačal sam. Tukaj so vključena vsa servisiranja v moji pisarni, tukaj so vključena vsa servisiranja recimo s kosili veleposlanikov, z njihovim osebjem, vse skratka, kar je povezano z mojimi obveznostmi. To kar nekaj znese.

RAJKO GERIČ: Kaj pa vaši uslužbenci? To je zdaj tisto, o čemer sva govorila prej.

PRESEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Glejte uradnikov jaz ne morem prisiliti, da se bodo tako vedli. Kar se tiče politične elite, pa pripravljamo ukrepe, ki bodo na nek način doleteli tudi njo, v enih zmernih razmerah. Ampak moja gesta je bila usmerjena zlasti kot en signal, niti ne toliko drugim, kot pa slovenski politiki in biznisu v celoti. V začetku decembra si je ena od uprav oziroma nadzorni svet odločil izplačati visoke nagrade. Poslušajte, ne morete vi reči, da boste izplačal 325.000 evrov nagrad za uspehe v preteklem letu v času, ko gremo v najtežje leto po letu 1991. To ljudi iritira. Tukaj 325.000, če jih razdelite na vse ljudi, ne pomeni nič, ampak v simbolnem smislu pa tudi. Nenazadnje gre za nek pomemben denar, v bistvu pomeni, da vas malo brigajo stiske ljudi in da si vi pač izplačujete, ker imate to možnost. Seveda imate možnost, ampak se jim boste odrekel, zato, da boste gradili en konsenz o socialni in javno finančni vzdržnosti.

RAJKO GERIČ: Gospod predsednik Borut Pahor glede na povedano...

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Čas se nam je iztekel...

RAJKO GERIČ: Da. Glede na povedano vas čaka res še veliko dela. Dovolite, da vam tudi v novem letu voščim predvsem veliko sreče. Leto 2009 bo leto, kjer jo bomo potrebovali vsi. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VLADE BORUT PAHOR: Sreča je na strani pogumnih ljudi. Hvala tudi vam.

RAJKO GERIČ: Hvala